

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Moottoribensiinin perusveroa ehdotetaan korotettavaksi 30 pennillä litralta ja lyijyllisen moottoribensiinin lisäveroa 3 pennillä litralta. Muiden polttoaineiden veromääriä korotetaan 5 prosentilla.

Ehdotus liittyy vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Muutos tulisi voimaan vuoden 1991 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Kuluvan vuoden alussa tuli voimaan laki polttoaineverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (1119/89). Lain nojalla tehty polttoaineverojen korotukset perustuvat pääosin ympäristöpoliittisiin syihin. Vuoden 1990 alusta alettiin muistakin fossiilisista polttoaineista kuin moottoribensiinistä ja dieselöljystä kantaa polttoaineveroa. Veron piiriin tulivat polttoöljyt, kivihiili, maakaasu ja jyrsinpoltto- turve. Vero liittyy näiden tuotteiden polttamisesta syntyviin hiilidioksidipäästöihin ja vero on määritelty tuotteiden sisältämän kivihiilimäärän perusteella. Vero on noin 24,5 markkaa hiilitonnilta. Näistä tuotteista arvioidaan kertyvän polttoaineveroa lähes 300 miljoonaa markkaa vuonna 1990.

Moottoribensiinin polttoaineveroa korotettiin lyijyllisen ja lyijyttömän moottoribensiinin kulutusosuuksien mukaan painotettuna keskimäärin noin 18 pennillä litralta. Sekä lyijyllisen että lyijyttömän moottoribensiinin verot nousivat 33 pennillä litralta. Koska lievemmin verotetun lyijyttömän moottoribensiinin kulutusosuus kasvaa vuonna 1990 lähes 60 prosenttiin, jää keskimääräinen moottoribensiinin polttoaineveron nousu 18 penniin litralta. Korotuksesta noin 6 penniä on inflaatiotarkistusta ja 12 penniä perustuu fiskaalisiin ja ympäristöpoliit-

tisiin syihin. Korotuksesta johtuva moottoribensiiniin kohdistuva vuotuinen lisärasitus on noin 400 miljoonaa markkaa eli noin 4 prosenttia polttoainekustannuksista.

Dieselöljyn veroa korotettiin vuoden 1990 alussa 16 pennillä litralta, josta 4 penniä on inflaatiotarkistusta ja 12 penniä fiskaalisiin ja ympäristösyihin perustuvaa korotusta. Dieselöljyä käyttävän liikenteen polttoainekustannukset nousivat suoraan tällä määrällä, sillä vaihtoehtoista alemmin verotettua polttoainetta ei ole. Kulutuksen mukaan arvioituna lisäkustannus on noin 250 miljoonaa markkaa. Polttoaineverosta ja liikevaihtoverosta on vapautettu ulkomaan kuorma-autoliikenne, joka saa veroja vastaavan palautuksen piiritullikamareilta.

2. Ehdotetut muutokset

Nykyiset polttoaineveromäärät ovat voimassa kuluvan vuoden loppuun. Tämän jälkeen polttoaineverotus laskisi lähes 900 miljoonalla markalla, mikäli nykyisten verojen voimassaoloaikaa ei jatketa. Tällaista muutosta ei voida pitää ympäristöpoliittisista, fiskaalisista eikä suhdannepoliittisista syistä perusteltuna. Verojen reaalisen tason ylläpitämiseksi olisi veromääriä tarkistettava hintatason nousua vastaa-

vasti eli noin 5 prosentilla. Korotus nostaisi dieselöljyn veroa 4 pennillä litralta ja muiden fossiilisten polttoaineiden kuin moottoribensiinin veroa noin 1,20 markalla niiden sisältämää hiilitonnia kohti. Koska korotus vastaisi yleistä hintatason nousua, ei näiden tuotteiden polttoaineveron reaalinen taso nousisi eikä sen suhteellinen osuus polttoaineiden hinnassa kasvaisi.

Tämän lisäksi ehdotetaan moottoribensiinin perusveroa korotettavaksi 30 pennillä litralta ja lyijyllisen moottoribensiinin lisäveroa 3 pennillä litralta.

Kuluvan vuoden alussa toteutetuista polttoaineveron korotuksista huolimatta moottoribensiinin hinta on Suomessa muuhun hintatasoon verrattuna alhainen. Moottoribensiini on Suomessa myös lievemmin verotettua kuin muualla Euroopassa keskimäärin. Yleisimmin myydyin 95-oktaanisen moottoribensiinin verotason ero oli kesäkuussa Ruotsiin verrattuna 0,73 markkaa litralta, Norjaan verrattuna 0,25 markkaa litralta ja Tanskaan verrattuna 0,38 markkaa litralta. Keskimääräinen ero on muihin maihin verrattuna noin 0,28 markkaa litralta.

Moottoribensiinin reaalihintaa ei ole noussut 1980-luvulta yleisen hintatason nousua vastavasti. Kun yleinen hintataso on noussut Suomessa esimerkiksi vuodesta 1985 kuluvan vuoden heinäkuuhun mennessä noin 27 prosentilla, oli moottoribensiinin hinta noussut vain 1 prosentin eli sen reaalihintaa on alentunut 26 prosentilla. Elokuussa toteutetut polttoaineiden hinnankorotukset muuttavat tilannetta, mutta moottoribensiinin hinta on edelleen reaalisesti alempi kuin vuonna 1985. Tämä sekä autoistumisen nopea lisääntyminen on johtanut moottoribensiinin kulutuksen voimakkaaseen kasvuun. Vuoden 1985 tasosta kulutus on kasvanut lähes 30 prosentilla.

Ehdotettu korotus nostaisi moottoribensiinin reaalihintaa noin 4,5 prosentilla, mikäli hintarakenteessa ei tapahdu muita muutoksia. Tästä huolimatta moottoribensiinin reaalihintaa olisi edelleen noin huomattavasti alhaisempi kuin 1980-luvulla.

Korotuksen johdosta arvioidaan liikenteen kasvun jossain määrin hidastuvan, mitä voidaan pitää myös ympäristöpoliittisten vaikutusten perusteella suotavana. Korotuksella on myös myönteinen vaikutus dieselöljyä ja sähköä käyttävän joukkoliikenteen kilpailuun.

Lyijyllisen moottoribensiinin lisäveron korotuksella pyritään edelleen edistämään siirtymistä lyijyttömän moottoribensiinin käyttöön. Liikenvaihtoveron vaikutus huomioon otettuna lyijyllisen ja lyijyttömän moottoribensiinin verotuksellinen ero kasvaisi noin 36 penniin litralta.

Edellä mainitut muutokset sisältyvät verotaulukkoon, joka ehdotetaan sisällytettäväksi lain liitteeksi. Verotaulukon rakenne ja muut lakiehdotukseen sisältyvät 2—6 §:iä koskevat muutokset vastaavat sisällöltään niitä säännöksiä, jotka ovat olleet voimassa väliaikaisesti kuluvan vuoden alusta.

Lain 10 §:ssä on säännökset veron palauttamisesta. Polttoaineverolain säännösten yhdenmukaistamiseksi muussa valmisteverotuksessa noudatettavan käytännön kanssa ehdotetaan 10 §:ään tehtäväksi lakitekniisiä muutoksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä ja se perustuu osittain ympäristönsuojelun taloudellista ohjausta selvittävän työryhmän väliraporttiin ja siitä saatuihin lausuntoihin.

4. Valtiontaloudelliset vaikutukset

Ehdotettujen korotusten arvioidaan lisäävän polttoaineveron tuottoa yhteensä noin 770 miljoonalla markalla, josta 690 miljoonaa markkaa kertyisi moottoribensiinistä, 70 miljoonaa markkaa dieselöljystä ja 10 miljoonaa markkaa muista fossiilisista polttoaineista. Lisätuotosta noin 300 miljoonaa markkaa perustuisi inflaatiotarkistukseen ja 470 miljoonaa markkaa moottoribensiinin polttoaineveron reaalitason korotukseen. Kaikkiaan polttoaineveroa arvioidaan kertyvän 6 715 miljoonaa markkaa.

5. Voimaantulo

Esitys liittyy vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki tulisi voimaan vuoden 1991 alusta.

6. Säättämisjärjestys

Lakiehdotus on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa uutta tai lisättyä veroa koskevassa säättämisjärjestyksessä.

Edellä sanotun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan polttoaineverosta 17 päivänä joulukuuta 1982 annetun lain (948/82) 2 §:n 1 kohta, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 6 kohta sekä 10 §, sellaisena kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentti 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa (656/89) ja 6 §:n 6 kohta 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetussa laissa (548/86), sekä *lisätään* 3 §:ään uusi 7 kohta, 5 §:ään uusi 4 kohta ja lain liitteeksi uusi verotaulukko seuraavasti:

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) polttoaineilla liitteenä olevassa verotaulukossa mainittuja tuotteita;

3 §

Polttoaineveroa on velvollinen suorittamaan:

7) sähkön ja kaukolämmön tuottaja ja teollisen tuotantotoiminnan harjoittaja käyttämässään jyrsinpolttoturpeesta mikäli jyrsinpolttoturpeen käyttö ylittää 50 000 MWh kalenterivuodessa.

4 §

Polttoaineveroa on suoritettava lain liitteenä olevan verotaulukon mukaisesti.

5 §

Vero määrätään:

4) edellä 3 §:n 7 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sinä päivänä voimassa olevien säännösten mukaan, jona jyrsinpolttoturpe on käytetty lainkohdassa mainittuun tarkoitukseen.

6 §

Verotonta on:

6) polttoaine, joka käytetään teollisessa tuotannossa raaka-aineena tai apuaineena taikka välittömästi ensikäytössä tavarain valmistukseen; sekä

10 §

Milloin polttoaine, josta vero on suoritettu, on viety maasta tai siirretty vapaa-alueelle tai tullivarastoon taikka luovutettu 6 §:n 2—5 kohdissa mainittuun tarkoitukseen, on viejällä, siirtäjällä tai luovuttajalla oikeus saada hakemuksesta suoritettua veroa vastaava palautus.

Palautusta on haettava piiritullikamarilta kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona polttoaine on viety maasta taikka siirretty tai luovutettu 1 momentissa tarkoitettuun paikkaan.

Jos 2 momentissa tarkoitettu hakemus on annettu säädetyn määräajan jälkeen, voidaan veronpalautus myöntää ehdolla, että muut edellytykset palautukselle ovat olemassa. Tällöin noudatetaan kuitenkin, mitä virhemaksun määräämisestä on valmisteverotuslain 15 b §:ssä säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991.

Tätä lakia sovelletaan polttoaineeseen, joka 1 momentissa mainittuna päivänä tai sen jälkeen viedään valmistuspaikalta tai varastossapitäjän verottamattoman polttoaineen varastosta tahi valtion varmuusvarastosta taikka luovutetaan tullivalvonnasta.

Niinikään tätä lakia sovelletaan sellaiseen muuhun kuin edellä 2 momentissa tarkoitettuun polttoaineeseen, joka lain voimaantulon jälkeen viedään varmuusvarastointimaksusta

annetun lain (1105/83) 2 §:n 6 kohdassa tarkoitetun varastossapitäjän varastosta.

Tätä lakia sovelletaan myös muuhun kuin 2 momentissa tarkoitettuun, verotaulukon tuoteryhmiin 1 ja 8 kuuluvaan verottamattomaan polttoaineeseen, joka otetaan käytettäväksi sähkön ja kaukolämmön tuottamisessa taikka teollisessa tuotantotoiminnassa lain voimaantulon jälkeen. Verovelvollinen on tällöin polttoaineen käyttäjä ja vero suoritetaan siten kuin tämän lain 5 §:n 4 kohdassa on säädetty.

Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Matti Louekoski*

VEROTAULUKKO

Tullitariffin nimike	Tuote	Tuote- ryhmä	Perus- vero	Lisä- vero
27.01 ja 27.02	Kivihiili; kivihiilibriketit ja niiden kal- taiset kivihiilestä valmistetut kiinteät polttoaineet; ruskohiili	1.	—	16,80 mk/t
27.03:sta	Jyrsinpolttoturve	2.	—	2,10 mk/ MWh
27.10:stä	Lyijytön moottoribensiini	3.	158 p/l	—
27.10:stä	Moottoribensiinin sekoitus	4.	158 p/l	15,0 p/l
27.10:stä	Muu moottoribensiini	5.	158 p/l	30,0 p/l
27.10:stä	Dieselöljy	6.	77 p/l	27,0 p/l
27.10:stä	Kevyt polttoöljy	7.	—	2,10 p/l
27.10:stä	Raskas polttoöljy	8.	—	2,10 p/kg
27.11:sta	Maakaasu, kaasumainen	9.	—	1,05 p/nm ³

Laki

polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan polttoaineverosta 17 päivänä joulukuuta 1982 annetun lain (948/82) 2 §:n 1 kohta, 4 §:n 1 momentti sekä 6 §:n 6 kohta, sellaisena kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentti 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa (656/89) ja 6 §:n 6 kohta 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetussa laissa (548/86), sekä *lisätään* 3 §:ään uusi 7 kohta, 5 §:ään uusi 4 kohta ja lain liitteeksi uusi verotaulukko seuraavasti:

Muutettava laki

Ehdotus

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) polttoaineilla 4 §:ssä mainittuja tuotteita;

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) polttoaineilla *liitteenä olevassa verotaulukossa* mainittuja tuotteita;

3 §

Polttoaineveroa on suorittamaan:

7) sähkön ja kaukolämmön tuottaja ja teollisen tuotantotoiminnan harjoittaja käyttämässään jyrsinpolttoturpeesta, mikäli jyrsinpolttoturpeen käyttö ylittää 50 000 MWh kalenterivuodessa.

4 §

Polttoaineveroa on suoritettava:

1) lyijyttömästä moottoribensiinistä 95,39 penniä litralta;

2) moottoribensiinin sekoituksesta 109,10 penniä litralta;

3) muusta moottoribensiinistä 122,81 penniä litralta; sekä

4) dieselöljystä 84,49 penniä litralta.

4 §

Polttoaineveroa on suoritettava *lain liitteenä olevan verotaulukon mukaisesti.*

5 §

Vero määrätään:

4) edellä 3 §:n 7 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sinä päivänä voimassa olevien säännösten mukaan, jona jyrsinpolttoturve on käytetty lainkohdassa mainittuun tarkoitukseen.

*Muutettava laki**Ehdotus*

6 §

Verotonta on:

6) *valtioneuvoston määräämillä ehdoilla* polttoaine, joka käytetään teollisessa tuotannossa *poltto-*, raaka- tai apuaineena taikka välittömästi ensikäytössä tavarain valmistuksessa; sekä

6) polttoaine, joka käytetään teollisessa tuotannossa raaka-aineena tai apuaineena taikka välittömästi ensikäytössä tavarain valmistuksessa; sekä

10 §

Milloin polttoaine, josta vero on suoritettu, on viety maasta tai siirretty vapaa-alueelle tai tullivarastoon taikka luovutettu 6 §:n 2—5 tai 7 kohdassa mainittuun tarkoitukseen, on viejällä, luovuttajalla, siirtäjällä tai käyttäjällä oikeus saada hakemuksesta suoritettua veroa vastaava palautus. *Valmistaja tai varastossapitäjä voi 8 §:ssä säädetyllä tavalla tehdä vastavan vähennyksen verokaudelta suoritettavasta verosta.*

Palautusta on haettava piiritullikamarilta kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona polttoaine on viety, siirretty, käytetty tai luovutettu 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

10 §

Milloin polttoaine, josta vero on suoritettu, on viety maasta tai siirretty vapaa-alueelle tai tullivarastoon taikka luovutettu 6 §:n 2—5 kohdissa mainittuun tarkoitukseen, on viejällä, siirtäjällä tai luovuttajalla oikeus saada hakemuksesta suoritettua veroa vastaava palautus.

Palautusta on haettava piiritullikamarilta kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona polttoaine on viety maasta taikka siirretty tai luovutettu 1 momentissa tarkoitettuun paikkaan.

Jos 2 momentissa tarkoitettu hakemus on annettu säädetyn määräajan jälkeen, voidaan veronpalautus myöntää ehdolla, että muut edellytykset palautukselle ovat olemassa. Tällöin noudatetaan kuitenkin, mitä virhemaksun määräämisestä on valmistevelotuslain 15 b §:ssä säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991.

Tätä lakia sovelletaan polttoaineeseen, joka 1 momentissa mainittuna päivänä tai sen jälkeen viedään valmistuspaikalta tai varastossapitäjän verottamattoman polttoaineen varastosta tahi valtion varmuusvarastosta taikka luovutetaan tullivalvonnasta.

Niinkään tätä lakia sovelletaan sellaiseen muuhun kuin edellä 2 momentissa tarkoitettuun polttoaineeseen, joka lain voimaantulon jälkeen viedään varmuusvarastointimaksusta annetun lain (1105/83) 2 §:n 6 kohdassa tarkoitettua varastossapitäjän varastosta.

Tätä lakia sovelletaan myös muuhun kuin 2 momentissa tarkoitettuun, verotaulukon tuoteryhmiin 1 ja 8 kuuluvaan verottamattomaan polttoaineeseen, joka otetaan käytettäväksi

*Muutettava laki**Ehdotus*

sähkön ja kaukolämmön tuottamisessa taikka teollisessa tuotantotoiminnassa lain voimaantulon jälkeen. Verovelvollinen on tällöin polttoaineen käyttäjä ja vero suoritetaan siten kuin tämän lain 5 §:n 4 kohdassa on säädetty.
